

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
1ο Φύλλο Ασκήσεων

1. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} y + x \sin \frac{1}{y}, & \text{για } y \neq 0, \\ 0, & \text{για } y = 0. \end{cases}$$

(α) Να αποδειχθεί ότι $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x, y) = 0$.

(β) Να αποδειχθεί ότι το $\lim_{x \rightarrow 0} (\lim_{y \rightarrow 0} f(x, y))$ δεν υπάρχει.

2. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} \frac{2x^2y}{x^4 + y^2}, & \text{όταν } (x, y) \neq (0, 0), \\ 0, & \text{όταν } (x, y) = (0, 0). \end{cases}$$

(α) Για κάθε $(u, v) \in \mathbb{R}^2$ με $(u, v) \neq (0, 0)$ να υπολογιστεί το όριο $\lim_{t \rightarrow 0} f(tu, tv)$.

(β) Είναι η f συνεχής στο σημείο $(0, 0)$;

3. Εστω $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ μία συνεχής συνάρτηση με $f(x) > 0$ για κάθε $x \neq 0$ και την ιδιότητα $f(tx) = tf(x)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}^n$ και $t > 0$. Να αποδειχθεί ότι υπάρχουν $a, b > 0$ τέτοια ώστε $a\|x\| \leq f(x) \leq b\|x\|$ για κάθε $x \in \mathbb{R}^n$.

4. Να αποδειχθεί ότι αν $A, B \subset \mathbb{R}^n$ είναι δύο κλειστά και ξένα μεταξύ τους σύνολα, τότε υπάρχει μία συνεχής συνάρτηση $f : \mathbb{R}^n \rightarrow [0, 1]$ τέτοια ώστε $f^{-1}(0) = A$ και $f^{-1}(1) = B$.

5. Να αποδειχθεί ότι για κάθε κλειστό σύνολο $A \subset \mathbb{R}^n$ και κάθε συνεχή συνάρτηση $f : A \rightarrow \mathbb{R}$ υπάρχει συνεχής συνάρτηση $F : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$, που επεκτείνει την f , δηλαδή τέτοια ώστε $F(x) = f(x)$ για κάθε $x \in A$.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
2ο Φύλλο Ασκήσεων

1. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο $f(x, y) = x^2 + xy + 2$. Αν $v = \left(\frac{1}{2}, \frac{\sqrt{2}}{2}\right)$ και $p = (1, 1)$, να υπολογιστεί η κατευθυνόμενη παράγωγος $f'(p; v)$.

2. Να υπολογιστεί σε κάθε σημείο του πεδίου ορισμού της η παράγωγος της συνάρτησης $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με τύπο

$$f(y) = \int_0^{y^2} e^{-x^2 y^2} dx.$$

3. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ μία συνάρτηση για την οποία οι μερικές παράγωγοι $\frac{\partial f}{\partial x}(a, b)$, $\frac{\partial f}{\partial y}(a, b)$ υπάρχουν για κάθε $(a, b) \in \mathbb{R}^2$. Αν επιπλέον οι συναρτήσεις $\frac{\partial f}{\partial x}, \frac{\partial f}{\partial y} : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ είναι τοπικά φραγμένες, να αποδειχθεί ότι η f είναι συνεχής.

4. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} \frac{x|y|}{\sqrt{x^2 + y^2}}, & \text{όταν } (x, y) \neq (0, 0), \\ 0, & \text{όταν } (x, y) = (0, 0). \end{cases}$$

(α) Να αποδειχθεί ότι για κάθε $v \in \mathbb{R}^2$ υπάρχει η κατευθυνόμενη παράγωγος $f'((0, 0); v)$.

(β) Να αποδειχθεί ότι υπάρχουν $v, u \in \mathbb{R}^2$ τέτοια ώστε

$$f'((0, 0); v) + f'((0, 0); u) \neq f'((0, 0); v + u).$$

5. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} \frac{x^2 y}{x^4 + y^2}, & \text{όταν } (x, y) \neq (0, 0), \\ 0, & \text{όταν } (x, y) = (0, 0) \end{cases}$$

και $g : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ με $g(x, y) = (x, y + x^2)$.

(α) Να αποδειχθεί ότι οι κατευθυνόμενες παράγωγοι των f, g υπάρχουν παντού.

(β) Να αποδειχθεί ότι υπάρχει $v \in \mathbb{R}^2$, $v \neq 0$, τέτοιο ώστε η κατευθυνόμενη παράγωγος $(f \circ g)'((0, 0); v)$ δεν υπάρχει.

6. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} \frac{x^3 - xy^2}{x^2 + y^2}, & \text{όταν } (x, y) \neq (0, 0), \\ 0, & \text{όταν } (x, y) = (0, 0). \end{cases}$$

- (α) Είναι η f συνεχής στο σημείο $(0, 0)$;
(β) Είναι η f διαφορίσιμη στο σημείο $(0, 0)$;

7. Να υπολογιστεί η παράγωγος της συνάρτησης $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ στο σημείο $(0, 0)$, αν υπάρχει, που δίνεται από τον τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} x^2 y^2 \log(x^2 + y^2), & \text{όταν } (x, y) \neq (0, 0), \\ 0, & \text{όταν } (x, y) = (0, 0). \end{cases}$$

8. Εστω $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ μία συνάρτηση με την ιδιότητα $|f(x)| \leq \|x\|^2$ για κάθε $x \in \mathbb{R}^n$. Να αποδειχθεί ότι η f είναι διαφορίσιμη στο 0.

9. Εστω $f : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}$ μία διαφορίσιμη συνάρτηση με $Df(0, \pi, 1) = (2, 1, 7)$. Αν $h : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ είναι η συνάρτηση με $h(t) = f(\cos t, 2t, \sin t)$, να υπολογιστεί η παράγωγος $h'(\frac{\pi}{2})$.

10. Εστω ότι $f : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}$ είναι μια διαφορίσιμη συνάρτηση για την οποία $Df(0, 0, 0) = (-1, 1, 1)$. Αν $h : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}$ είναι η συνάρτηση με τύπο

$$h(x, y, z) = f(x + 2y - z, -x + 3y + z, x - y + z),$$

να υπολογιστούν οι μερικές παράγωγοι της h στο σημείο $(0, 0, 0)$.

11. Εστω $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ μία ομογενής συνάρτηση βαθμού p , δηλαδή έχει την ιδιότητα $f(tx) = t^p x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}^n$ και $t \in \mathbb{R}$. Αν η f είναι διαφορίσιμη στο σημείο $x \in \mathbb{R}^n$, να αποδειχθεί ότι $Df(x)x = pf(x)$.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
3ο Φύλλο Ασκήσεων

1. Εστω $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} \frac{xy(x^2 - y^2)}{x^2 + y^2}, & \text{όταν } (x, y) \neq (0, 0), \\ 0, & \text{όταν } (x, y) = (0, 0). \end{cases}$$

(α) Να υπολογιστούν οι μερικές παράγωγοι της f σε κάθε σημείο διαφορετικό από το $(0, 0)$.

(β) Να αποδειχθεί ότι $\frac{\partial f}{\partial x}(0, 0) = \frac{\partial f}{\partial y}(0, 0) = 0$.

(γ) Να αποδειχθεί ότι $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(0, 0) = 1$ και $\frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x}(0, 0) = -1$. Πώς εξηγείται αυτό;

2. Εστω $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$ η απεικόνιση με τύπο $f(x) = \|x\|^2 x$.

(α) Να αποδειχθεί ότι η $f|_{B(0,1)} : B(0, 1) \rightarrow B(0, 1)$ είναι ομοιομορφισμός.

(β) Να αποδειχθεί ότι, αν και η f είναι C^∞ , η $(f|_{B(0,1)})^{-1}$ δεν είναι διαφορίσιμη στο 0.

3. Εστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με τύπο

$$f(x, y) = \begin{cases} x + x^2 \cos \frac{1}{x}, & \text{όταν } x \neq 0, \\ 0, & \text{όταν } x = 0. \end{cases}$$

(α) Να αποδειχθεί ότι η f είναι διαφορίσιμη σε κάθε σημείο του $\mathbb{R}$ και ειδικά $f'(0) = 1$.

(β) Να αποδειχθεί ότι η f δεν αντιστρέφεται διαφορίσιμα σε καμμία περιοχή του 0. Τί συμπέρασμα προκύπτει από αυτό;

4. Εστω $g : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ η C^∞ απεικόνιση με

$$g(x, y) = (2ye^{2x}, ye^x)$$

και η $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3$ με

$$f(x, y) = (3x - y^2, 2x + y, 2y + y^2).$$

(α) Να αποδειχθεί ότι υπάρχει μία ανοιχτή περιοχή U του σημείου $(0, 1)$ τέτοια ώστε το $g(U)$ είναι ανοιχτή περιοχή του σημείου $(0, 2)$ και η $g|_U : U \rightarrow g(U)$ είναι C^∞ αμφιδιαφόριση.

(β) Να υπολογιστεί η παράγωγος $D(f \circ (g|_U)^{-1})(2, 0)$.

5. Να αποδειχθεί ότι υπάρχει μία ανοιχτή περιοχή U της ταυτοτικής γραμμικής απεικόνισης $I_n \in GL(n, \mathbb{R})$ τέτοια ώστε για κάθε $T \in U$ υπάρχει $S \in GL(n, \mathbb{R})$ με $S^2 = T$.

6. Εστω $A \subset \mathbb{R}^n$ ένα ανοιχτό σύνολο και $f : A \rightarrow \mathbb{R}^n$ μία C^1 απεικόνιση τέτοια ώστε η παράγωγος $Df(x)$ είναι γραμμικός ισομορφισμός για κάθε $x \in A$. Να αποδειχθεί ότι το $f(A)$ είναι ανοιχτό υποσύνολο του $\mathbb{R}^n$.

7. Εστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ μία C^1 συνάρτηση για την οποία υπάρχει $0 < c < 1$ ώστε $|f'(t)| \leq c$ για κάθε $t \in \mathbb{R}$. Να αποδειχθεί ότι η απεικόνιση $F : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ με τύπο

$$F(x, y) = (x + f(y), y + f(x))$$

είναι C^1 αμφιδιαφόριση.

(Υπόδειξη: Μιμηθείτε την απόδειξη του θεωρήματος της αντίστροφης συνάρτησης.)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
4ο Φύλλο Ασκήσεων

1. Εστω $I = [0, 1] \times [0, 1]$ και $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ η συνάρτηση με

$$f(x, y) = \begin{cases} 0, & \text{όταν ο } x \text{ ή ο } y \text{ είναι άρρητος ή } y = 0, \\ \frac{1}{q}, & \text{όταν } x, y \in \mathbb{Q} \text{ με } y > 0 \text{ και } y = \frac{p}{q}, \text{ όπου } p, q \in \mathbb{N}, \mu.\kappa.\delta.(p, q) = 1. \end{cases}$$

(α) Να αποδειχθεί ότι $\int_I f = 0$.

(β) Να αποδειχθεί ότι το ολοκλήρωμα Riemann $\int_0^1 f(x, y)dx$ δεν υπάρχει, όταν ο y είναι ρητός.

2. Εστω $a, b \in \mathbb{R}$ με $a < b$ και $f : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ μία γνήσια αύξουσα συνάρτηση.

(α) Αν $a < x_1 < x_2 < \dots < x_n < b$, να αποδειχθεί ότι $\sum_{k=1}^n \mathcal{O}(f, x_k) < f(b) - f(a)$.

(β) Να αποδειχθεί ότι για κάθε $\epsilon > 0$ το σύνολο $A_\epsilon = \{x \in [a, b] : \mathcal{O}(f, x) > \epsilon\}$ είναι πεπερασμένο.

(γ) Να αποδειχθεί ότι η f είναι ολοκληρώσιμη κατά Riemann.

3. Εστω $I \subset \mathbb{R}^n$ ένα παραλληλεπίπεδο και $f, g : I \rightarrow \mathbb{R}$ δύο φραγμένες συναρτήσεις ώστε το σύνολο $D = \{x \in I : f(x) \neq g(x)\}$ να έχει n -διάστατο περιεχόμενο 0. Αν η f είναι ολοκληρώσιμη κατά Riemann, να αποδειχθεί ότι και η g είναι.

4. Εστω $I \subset \mathbb{R}^n$ ένα παραλληλεπίπεδο και $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ μία μη-αρνητική και ολοκληρώσιμη κατά Riemann συνάρτηση. Αν $\int_I f = 0$, να αποδειχθεί ότι το σύνολο $D = \{x \in I : f(x) \neq 0\}$ έχει n -διάστατο μέτρο 0.

5. Αν $A \subset \mathbb{R}^n$ είναι ένα φραγμένο σύνολο με n -διάστατο περιεχόμενο 0, να αποδειχθεί ότι και η κλειστότητα $\bar{A}$ του A έχει n -διάστατο περιεχόμενο 0. Ισχύει το αντίστοιχο για φραγμένα σύνολα n -διάστατου μέτρου 0;

6. Εστω $I \subset \mathbb{R}^n$ ένα παραλληλεπίπεδο και $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ μία φραγμένη και ολοκληρώσιμη κατά Riemann συνάρτηση. Να αποδειχθεί ότι το γράφημα

$$\Gamma = \{(x, f(x)) \in \mathbb{R}^n \times \mathbb{R} : x \in I\}$$

της f έχει $(n + 1)$ -διάστατο περιεχόμενο 0.

7. Εστω $I \subset \mathbb{R}^n$ ένα παραλληλεπίπεδο και $\phi, \psi : I \rightarrow \mathbb{R}$ δύο συνεχείς συναρτήσεις ώστε $\psi(x) \leq \phi(x)$ για κάθε $x \in I$. Εστω

$$B = \{(x, y) \in \mathbb{R}^n \times \mathbb{R} : \psi(x) \leq y \leq \phi(x), \quad x \in I\}$$

και $f : B \rightarrow \mathbb{R}$ μία συνεχής συνάρτηση.

(α) Να αποδειχθεί ότι η συνάρτηση $g : I \rightarrow \mathbb{R}$ με $g(x) = \int_{\psi(x)}^{\phi(x)} f(x, y) dy$ είναι συνεχής.

(β) Να αποδειχθεί ότι

$$\int_B f = \int_I \left(\int_{\psi(x)}^{\phi(x)} f(x, y) dy \right) dx.$$

8. Αν $B = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : 0 \leq x \leq y, 0 \leq y \leq 1\}$, να υπολογιστεί το ολοκλήρωμα

$$\int_B e^{-(x-1)^2} dx dy.$$

9. Εστω $A, B \subset \mathbb{R}^n$ δύο Jordan μετρήσιμα σύνολα.

(α) Να αποδειχθεί ότι τα σύνολα $A \cup B$, $A \cap B$ και $A \setminus B$ είναι επίσης Jordan μετρήσιμα.

(β) Να αποδειχθούν οι ισότητες $\mu(A \cup B) + \mu(A \cap B) = \mu(A) + \mu(B)$ και $\mu(A \setminus B) = \mu(A) - \mu(A \cap B)$.

10. Εστω $(C_n)_{n \in \mathbb{N}}$ μία ακολουθία συμπαγών Jordan μετρήσιμων υποσυνόλων του $\mathbb{R}^n$. Αν $\lim_{n \rightarrow +\infty} \mu(C_n) = 0$, να αποδειχθεί ότι το σύνολο $\bigcap_{n=1}^{\infty} C_n$ έχει n -διάστατο μέτρο 0.

11. Εστω $A \subset \mathbb{R}^n$ ένα Jordan μετρήσιμο σύνολο.

(α) Να αποδειχθεί ότι το εσωτερικό A° του A είναι επίσης Jordan μετρήσιμο σύνολο και $\mu(A^\circ) = \mu(A)$.

(β) Να αποδειχθεί ότι για κάθε $\epsilon > 0$ υπάρχει ένα συμπαγές Jordan μετρήσιμο σύνολο $K \subset A$ τέτοιο ώστε $\mu(A \setminus K) < \epsilon$.

12. Εστω $A \subset \mathbb{R}^n$ ένα Jordan μετρήσιμο σύνολο ώστε $A = B \cup C$, όπου τα B, C είναι Jordan μετρήσιμα σύνολα με $B^\circ \cap C^\circ = \emptyset$. Αν η συνάρτηση $f : A \rightarrow \mathbb{R}$ είναι ολοκληρώσιμη κατά Riemann, να αποδειχθεί ότι η f είναι ολοκληρώσιμη κατά Riemann στα B, C και

$$\int_A f = \int_B f + \int_C f.$$

13. Εστω $A \subset \mathbb{R}^n$ ένα Jordan μετρήσιμο σύνολο και $f, g : A \rightarrow \mathbb{R}$ δύο φραγμένες και ολοκληρώσιμες κατά Riemann συναρτήσεις με $g \geq 0$. Αν $m = \inf\{f(x) : x \in A\}$ και $M = \{f(x) : x \in A\}$, να αποδειχθεί ότι υπάρχει $n \leq \lambda \leq M$ τέτοιο ώστε

$$\int_A f \cdot g = \lambda \cdot \int_A g.$$

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
5ο Φύλλο Ασκήσεων

1. Εστω ότι $K = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x^2 - xy + 2y^2 \leq 1\}$.

(α) Να υπολογιστεί το εμβαδόν του K .

(β) Να υπολογιστεί το ολοκλήρωμα $\int_K xy dx dy$.

2. Θέτουμε $D_a = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x^2 + y^2 \leq a^2\}$, για κάθε $a > 0$.

(α) Να αποδειχθεί ότι

$$\int_{D_a} e^{-x^2-y^2} dx dy = \pi(1 - e^{-a^2}).$$

(β) Να αποδειχθεί ότι

$$\lim_{a \rightarrow +\infty} \int_{-a}^a \int_{-a}^a e^{-x^2-y^2} dx dy = \lim_{a \rightarrow +\infty} \int_{D_a} e^{-x^2-y^2} dx dy = \pi.$$

Συνεπώς, $\int_{-\infty}^{+\infty} e^{-x^2} dx = \lim_{a \rightarrow +\infty} \int_{-a}^a e^{-x^2} dx = \sqrt{\pi}$.

3. Αν $f : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ είναι μία συνεχής συνάρτηση και

$$B = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : |x| + |y| \leq 1\},$$

να αποδειχθεί ότι

$$\int_B f(x+y) dx dy = \int_{-1}^1 f(t) dt.$$

(Υπόδειξη: Θεωρείστε τον μετασχηματισμό $g : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ με $g(x, y) = (x + y, y - x)$ και βρείτε το χωρίο $g(B)$.)

4. Εστω $\{x_1, x_2, \dots, x_n\}$ μία βάση του $\mathbb{R}^n$ και

$$P = \{t_1 x_1 + t_2 x_2 + \dots + t_n x_n : 0 \leq t_1, t_2, \dots, t_n \leq 1\}$$

το πλάγιο παραλληλεπίπεδο του παράγουν. Να αποδειχθεί ότι ο n -διάστατος όγκος του P είναι $\mu(P) = |\det(x_1, x_2, \dots, x_n)|$, όπου $(x_1, x_2, \dots, x_n)$ είναι ο πίνακας με στήλες $x_1, x_2, \dots, x_n$.

5. Αν $g : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$ είναι μία ευκλείδεια ισομετρία, να αποδειχθεί ότι $\mu(g(K)) = \mu(K)$ για κάθε συμπαγές Jordan μετρήσιμο σύνολο $K \subset \mathbb{R}^n$.

6. Να αποδειχθεί ότι ο n -διάστατος όγκος του standard n -simplex

$$\Delta_n = \{(x_1, x_2, \dots, x_n) \in \mathbb{R}^n : x_1 + x_2 + \dots + x_n \leq 1, \quad 0 \leq x_1, x_2, \dots, x_n \leq 1\}$$

είναι $\mu(\Delta_n) = \frac{1}{n!}$.

(Υπόδειξη: Θεωρείστε το μετασχηματισμό $g : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$ με τύπο

$$g(x_1, x_2, \dots, x_n) = (1 - x_1, x_1(1 - x_2), \dots, x_1 \cdots x_{n-1}(1 - x_n).)$$

7. Εστω $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ μια συνεχής συνάρτηση και $\phi : \mathbb{R}^n \rightarrow [0, +\infty)$ μια C^∞ συνάρτηση με $\phi(x) = 0$, όταν $\|x\| > 1$ και $\int_{\mathbb{R}^n} \phi = 1$. Για κάθε $k \in \mathbb{N}$ θεωρούμε την συνάρτηση $f_k : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ με τύπο

$$f_k(x) = \int_{\mathbb{R}^n} f\left(x + \frac{y}{k}\right) \phi(y) dy.$$

(α) Να αποδειχθεί ότι η f_k είναι C^∞ στο $\mathbb{R}^n$ για κάθε $k \in \mathbb{N}$.

(β) Να αποδειχθεί ότι $f = \lim_{k \rightarrow +\infty} f_k$ ομοιόμορφα στα συμπαγή υποσύνολα του $\mathbb{R}^n$.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
6ο Φύλλο Ασκήσεων

1. Να υπολογιστεί το $d\omega$ όταν

(α) $\omega = x^2 y dy - xy dx$,

(β) $\omega = f(x, y) dx$, όπου $f : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ είναι μία λεία συνάρτηση,

(γ) $\omega = P dx + Q dy + R dz$, όπου οι $P, Q, R : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}$ είναι λείες συναρτήσεις.

2. Αν $\alpha = \sum_{i=1}^n \alpha_i dx^i$ και $\beta = \sum_{i=1}^n \beta_i dx^i$ στον $\mathbb{R}^n$, δείξτε ότι

$$\alpha \wedge \beta = \sum_{i < j} (\alpha_i \beta_j - \alpha_j \beta_i) dx^i \wedge dx^j.$$

3. Να υπολογιστεί το $d\omega$, όταν $\omega = P dy \wedge dz + Q dz \wedge dx + R dx \wedge dy$.

4. Αν $\rho = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n (-1)^{j-1} x^j dx^1 \wedge \dots \wedge dx^{j-1} \wedge dx^{j+1} \wedge \dots \wedge dx^n$ στον $\mathbb{R}^n$, να αποδειχθεί ότι $d\rho = dx^1 \wedge \dots \wedge dx^n$.

5. Εστω $M \subset \mathbb{R}^n$ ένα ανοιχτό σύνολο και $\omega \in A^1(M)$. Αν υπάρχει $f \in C^\infty(M)$ τέτοια ώστε $f(p) \neq 0$ για κάθε $p \in M$ και η $f\omega$ να είναι κλειστή, να αποδειχθεί ότι $\omega \wedge d\omega = 0$.

6. Εστωσαν $M \subset \mathbb{R}^m$ και $N \subset \mathbb{R}^n$ δύο ανοιχτά σύνολα, όπου $m \geq n$ και $f : M \rightarrow N$ μία submersion επί του N . Να αποδειχθεί ότι η $f^* : A(N) \rightarrow A(M)$ είναι γραμμικός μονομορφισμός.

7. Να αποδειχθεί ότι $H^1(\mathbb{R}) = 0$.

8. Εστω $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ μια λεία, περιοδική συνάρτηση με περίοδο 1, δηλαδή $f(x+1) = f(x)$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$. Να αποδειχθεί ότι υπάρχει $\lambda \in \mathbb{R}$ και μια λεία, περιοδική συνάρτηση $g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με περίοδο 1, ώστε $f dx = \lambda dx + dg$ στο $\mathbb{R}$.

9. Στο $\mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$ θεωρούμε την διαφορική 1-μορφή

$$\omega = \frac{-y}{x^2 + y^2} dx + \frac{x}{x^2 + y^2} dy.$$

(α) Να αποδειχθεί ότι η ω είναι κλειστή, αλλά δεν είναι ακριβής.

(β) Εστω $F : (0, +\infty) \times \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$ η λεία τοπική αμφιδιαφόριση (εκθετική απεικόνιση) με τύπο

$$F(\rho, \theta) = (\rho \cos \theta, \rho \sin \theta).$$

Να αποδειχθεί ότι $F^*\omega = d\theta$.

(γ) Εστω η μια κλειστή, διαφορική 1-μορφή στο $\mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$. Να αποδειχθεί ότι υπάρχουν $\lambda \in \mathbb{R}$, μια λεία, περιοδική συνάρτηση $g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με περίοδο 2π και μια

λεία συνάρτηση $h : (0, +\infty) \times \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με την ιδιότητα $h(\rho, \theta + 2\pi) = h(\rho, \theta)$ για κάθε $\rho > 0, \theta \in \mathbb{R}$, ώστε

$$F^*\eta = dh + \lambda d\theta + g'(\theta)d\theta$$

στο $(0, +\infty) \times \mathbb{R}$.

(δ) Να αποδειχθεί ότι $H^1(\mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}) \cong \mathbb{R}$.

(Υπόδειξη : Για το (γ) χρησιμοποιήστε την άσκηση 8 και για το (δ) την άσκηση 6.)

10. Εστω $M \subset \mathbb{R}^3$ ένα ανοικτό σύνολο. Για κάθε $\alpha \in A^1(M)$ υπάρχουν μοναδικές $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \in C^\infty(M)$, ώστε $\alpha = \alpha_1 dx^1 + \alpha_2 dx^2 + \alpha_3 dx^3$. Η $\phi : \mathcal{X}(M) \rightarrow A^1(M)$ με

$$\phi\left(\alpha_1 \frac{\partial}{\partial x^1} + \alpha_2 \frac{\partial}{\partial x^2} + \alpha_3 \frac{\partial}{\partial x^3}\right) = \alpha_1 dx^1 + \alpha_2 dx^2 + \alpha_3 dx^3$$

είναι ισομορφισμός. Για κάθε $\theta \in A^2(M)$ υπάρχουν μοναδικές $\beta_1, \beta_2, \beta_3 \in C^\infty(M)$ ώστε $\theta = \beta_1 dx^2 \wedge dx^3 + \beta_2 dx^3 \wedge dx^1 + \beta_3 dx^1 \wedge dx^2$ και η $\psi : \mathcal{X}(M) \rightarrow A^2(M)$ με

$$\psi\left(\beta_1 \frac{\partial}{\partial x^1} + \beta_2 \frac{\partial}{\partial x^2} + \beta_3 \frac{\partial}{\partial x^3}\right) = \theta$$

είναι ισομορφισμός. Τέλος, η $\mu : C^\infty(M) \rightarrow A^3(M)$ με $\mu(f) = f dx^1 \wedge dx^2 \wedge dx^3$ είναι ισομορφισμός. Να αποδειχθεί ότι $\phi(\xi) \wedge \phi(\zeta) = \psi(\xi \times \zeta)$ και $\phi(\xi) \wedge \psi(\zeta) = \mu(\langle \xi, \zeta \rangle)$ για κάθε $\xi, \zeta \in \mathcal{X}(M)$, όπου $\times$ είναι το εξωτερικό γινόμενο στον $\mathbb{R}^3$ και $\langle, \rangle$ είναι το ευκλείδειο εσωτερικό γινόμενο και ότι το παρακάτω διάγραμμα είναι μεταθετικό.

$$\begin{array}{ccccccc} C^\infty(M) & \xrightarrow{\text{grad}} & \mathcal{X}(M) & \xrightarrow{\text{curl}} & \mathcal{X}(M) & \xrightarrow{\text{div}} & C^\infty(M) \\ \downarrow \text{id} & & \downarrow \phi & & \downarrow \psi & & \downarrow \mu \\ C^\infty(M) & \xrightarrow{d} & A^1(M) & \xrightarrow{d} & A^2(M) & \xrightarrow{d} & A^3(M) \end{array}$$

11. Εστω $M \subset \mathbb{R}^n$ ένα ανοικτό σύνολο και $\omega \in A^1(M)$, ώστε $\omega \wedge dx^1 \wedge \dots \wedge dx^k = 0$, όπου $k < n$. Να αποδειχθεί ότι υπάρχουν $f_1, \dots, f_k \in C^\infty(M)$ ώστε

$$\omega = f_1 dx^1 + \dots + f_k dx^k.$$

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΛΛΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ
7ο Φύλλο Ασκήσεων

1. Εστω $M = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : z > 0\}$ και $\omega \in A^1(M)$ με τύπο

$$\omega = (xy - \sin z)dx + \left(\frac{1}{2}x^2 - \frac{e^y}{z}\right)dy + \left(\frac{e^y}{z^2} - x \cos z\right)dz.$$

(α) Υπάρχει $f \in C^\infty(M)$ τέτοια ώστε $df = \omega$; Αν ναι, να ευρεθεί μία τέτοια f .
(γ) Αν $\gamma : [0, 1] \rightarrow A$ είναι ένας οποιοσδήποτε C^∞ 1-κύβος με $\gamma(0) = (0, 0, 1)$ και $\gamma(1) = (0, 1, 1)$, να υπολογιστεί ολοκλήρωμα $\int_\gamma \omega$.

2. Δίνεται στον $\mathbb{R}^3$ η διαφορική 2-μορφή

$$\omega = 2xzd y \wedge dz + dz \wedge dx - (z^2 + e^x)dx \wedge dy.$$

Υπάρχει διαφορική 1-μορφή η στον $\mathbb{R}^3$ τέτοια ώστε $d\eta = \omega$; Αν ναι, να ευρεθεί μία τέτοια η .

3. Εστω $M \subset \mathbb{R}^n$ ένα ανοιχτό σύνολο και $\gamma : [0, 1]^k \rightarrow M$ ένας C^∞ k -κύβος. Εστω U, V δύο ανοιχτές περιοχές του $[0, 1]^k$ στον $\mathbb{R}^k$ και $F : U \rightarrow V$ μία C^∞ αμφιδιαφόριση με $\det DF(x) > 0$ για κάθε $x \in U$. Να αποδειχθεί ότι

$$\int_\gamma \omega = \int_{\gamma \circ F} \omega.$$

4. Εστω $f(z) = z^n + a_{n-1}z^{n-1} + \dots + a_1z + a_0$ ένα μιγαδικό πολυώνυμο βαθμού $n \geq 1$. Για κάθε $R > 0$ ορίζεται ο C^∞ 1-κύβος $\gamma_{R,n} : [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$ με τύπο

$$\gamma_{R,n}(s) = (R \cos 2\pi ns, R \sin 2\pi ns).$$

Θέτουμε $\gamma_{R,f} = f \circ \gamma_{R,1}$ και θεωρούμε τον C^∞ 2-κύβο $\gamma : [0, 1]^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ με τύπο

$$\gamma(s, t) = t\gamma_{R,n}(s) + (1-t)\gamma_{R,f}(s).$$

(α) Να αποδειχθεί ότι $\partial\gamma = \gamma_{R,f} - \gamma_{R,n}$.

(β) Εστω

$$\omega = \frac{-y}{x^2 + y^2}dx + \frac{x}{x^2 + y^2}dy$$

στο $\mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\}$. Αν $f(z) \neq 0$ για κάθε $|z| \leq R$, να αποδειχθεί ότι

$$\int_{\gamma_{R,f}} \omega = 0.$$

(γ) Να αποδειχθεί το Θεμελιώδες Θεώρημα της Αλγεβρας: Κάθε μιγαδικό πολυώνυμο θετικού βαθμού έχει τουλάχιστον μία ρίζα στο $\mathbb{C}$.

5. Εστω $M \subset \mathbb{C}$ ένα ανοιχτό σύνολο. Μία μιγαδική διαφορική k -μορφή είναι της μορφής $\omega + i\theta$, όπου $i = \sqrt{-1}$ και οι ω, θ είναι διαφορικές k -μορφές στο M , $k = 0, 1, 2$. Ορίζουμε

$$(\omega + i\theta) \wedge (\eta + i\zeta) = (\omega \wedge \eta - \theta \wedge \zeta) + i(\theta \wedge \eta + \omega \wedge \zeta),$$

$$d(\omega + i\theta) = d\omega + id\theta,$$

$$\int_{\gamma} \omega + i\theta = \int_{\gamma} \omega + i \int_{\gamma} \theta$$

για κάθε C^∞ k -κύβο γ στο M . Θέτουμε επίσης $dz = dx + idy$.

(α) Να αποδειχθεί ότι μία C^∞ συνάρτηση $f : M \rightarrow \mathbb{C}$ είναι ολόμορφη τότε και μόνο τότε όταν $d(fdz) = 0$.

(β) Εστω $f : M \rightarrow \mathbb{C}$ μία ολόμορφη συνάρτηση και $\gamma : [0, 1] \rightarrow M$ ένας C^∞ 1-κύβος για τον οποίο υπάρχει κάποιος C^∞ 2-κύβος σ στο M ώστε $\gamma = \partial\sigma$. Να αποδειχθεί ότι

$$\int_{\gamma} f(z)dz = 0.$$

(γ) Εστω $z_0 \in M$ και $R > 0$ τέτοιο ώστε $\overline{B(z_0, R)} \subset M$. Αν η συνάρτηση $f : M \rightarrow \mathbb{C}$ είναι ολόμορφη, να αποδειχθεί ότι

$$\int_{\partial B(z_0, R)} \frac{f(z)}{z - z_0} dz = \int_{\partial B(z_0, r)} \frac{f(z)}{z - z_0} dz$$

για κάθε $0 < r \leq R$ και

$$f(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \int_{\partial B(z_0, R)} \frac{f(z)}{z - z_0} dz.$$

Να αποδειχθεί επίσης ότι

$$f'(z_0) = \frac{1}{2\pi i} \int_{\partial B(z_0, R)} \frac{f(z)}{(z - z_0)^2} dz.$$

(δ) Να αποδειχθεί το Θεώρημα του Liouville: Κάθε φραγμένη ολόμορφη συνάρτηση $f : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$ είναι σταθερή.

(ε) Να αποδειχθεί το Θεμελιώδες Θεώρημα της Αλγεβρας.